

Information om nationella minoriteter i grundskola och förskola.

Gällivare kommun är förvaltningsområde för samiska, meänkieli och finska.

Barn/elever behöver inte kunna tala samiska, meänkieli eller finska för att få undervisning i minoritetsspråken på förskolan eller grundskolan.

Gällivare kommun planerar att starta en förskolegrupp/avdelning tvåspråkig förskoleverksamhet i alla tre språken vid en förskola inom tätorten Gällivare/Malmberget under läsåret 2020/2021.

Nationella minoriteter

När det gäller de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch, så har elever rätt till modersmålsundervisning även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Eleven behöver inte heller ha grundläggande kunskaper i språket för att ha rätt till undervisning i ämnet modersmål.

Kravet på att det ska finnas minst fem elever som önskar undervisning gäller inte heller.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk som ges utanför timplanebunden tid är inte begränsat till ett visst antal läsår. Eleven ska ges reella möjligheter att delta i undervisningen.

Språkval

En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt Skolförordning (2011:185)

9 kap. Grundskolan 5 § välja något av följande språk som språkval:

1. det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i,
2. svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk,
3. engelska, eller
4. teckenspråk.

Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om det är ett nationellt minoritetsspråk.

Fjärrundervisning

Undervisningen i de nationella minoritetsspråken kan ske via fjärrundervisning där det finns en handledare närvarande som stöd för eleven som deltar i fjärrundervisningen.

Undervisning i flera språk

Eleven kan bara få modersmålsundervisning i ett språk, gäller ej romani chib. En romsk elev får ges modersmålsundervisning i två språk.

Svenska teckenspråket som modersmål

Det svenska teckenspråket erbjuds som ett modersmål. Ansökan sker på samma sätt som för alla modersmål.

Studieupplägg och betyg

Eleven studerar ämnet modersmål utanför ordinarie undervisningstid. Från årskurs 6 får eleven betyg i sitt modersmål.

Ansökan görs via E-tjänst.

Vad säger förskolans och grundskolans styrdokument?

Skollagen 8 kap.

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

12 a § En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket. Lag (2018:1368).

Läroplanen för förskolan, "Lpfö18":

Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Skollagen 10 kap.

7 § En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas och skolan ska anordna modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

Läroplanen för grundskolan "Lgr11, reviderad 2019":

Elever och vårdnadshavare ska informeras och elever ska erbjudas det nationella minoritetsspråket vilken eleven tillhör på ett sådant sätt att eleven har reella möjligheter att delta i undervisningen.

Barnkonventionen, artikel 30:

Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion. **Barnkonventionen blir Lag from 1/1 -20.**

Språklagen (2009:600):

1 4 § anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Minoritetsspråklagen:

§ 3 (Nytt from 1/1-19) Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. Lag (2018:1367).

Skolförordning (2011:185)

9 kap. Grundskolan

Språkval

5 § Enligt 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) ska det finnas språkval.

Huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska.

Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval.

6 § En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval:

1. det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i,
2. svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk,
3. engelska, eller
4. teckenspråk.

7 § Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval enligt 5 § andra stycket eller 6 § om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om det språk som avses i 6 § 1 är ett nationellt minoritetsspråk.

Skolförordning (2011:185)**9 kap. Grundskolan****Elevens val**

8 § I 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om elevens val.

Huvudmannen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Som elevens val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas.

Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett nybörjarspråk som erbjudits som elevens val om färre än fem elever väljer språket.